

Nordic Nuclear Insurers
Nordiska Kärnförsäkringspoolen

Miljödepartementet
Rättssekretariatet
Rättssakkunnig
Christoffer Sheats

Er referens: Dnr M2020/01052/R

Stockholm den 18 september 2020

Yttrande över Promemoria ”Förordning om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (dnr M2020/01052/R)”

Sammanfattning

Nordiska Kärnförsäkringspoolen (nedan ”NNI”) instämmer med förslagen i Promemorian om en uppdaterad ”Förordning om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor” men med beaktande av nedanstående förslag och synpunkter.

Synpunkter avseende 4 §

För att utröna om en atoms substans inte omfattas av atomansvarighetslagen 1968:45 hänvisade Förordning (1981:327) till A2-värden enligt sektion IV i 1973 års reviderade upplaga av transportbestämmelserna. Detta var olyckligt då transportbestämmelsernas A-2 värden har ändrats ett flertal gånger sedan 1973. Vidar så har det visat sig mycket svårt att finna dessa 1973 års transportbestämmelser. Förordning (1981:327) harmonisera då inte med Nuclear Energy Agency Steering Committee for Nuclear Energy’s “Decision on the Exclusion of Small Quantities of Nuclear Substances outside a Nuclear Installation from the Application of the Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy” (“Exclusion of small quantities”).

NNI föreslår att i Strålsäkerhetsmyndigheten i föreskrift hänvisar till senaste ”Exclusion of small quantities” för kärnämne eller kärnavfall som är under transport och utanför en kärnteknisk anläggning.

Vidare föreslår NNI, som vi även föreslog i remittering 2011, att föreskrifter tas fram under vilka förutsättningar kärnavfall enligt 3 § punkt 3 och 4 (mestadels skrot från kärnteknisk anläggning) kan undantas från LRO.

Nordic Nuclear Insurers
Nordiska Kärnförsäkringspoolen

Förslag att ändra i Lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor” (LRO)” 3 § definition av kärnavfall

I samband med ovanstående synpunkt i 4§ önskar NNI framföra följande förslag.

Texten i ”Lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor” (LRO)” 3 § punkt 2 definition av kärnavfall är otydlig. NNI föreslår att texten ändras.

I LRO, 3 § punkt 2, har det inte specificerat att radioaktivt ämne som framställts för att användas för medicinska, jordbruksteknings, industriell eller kommersiella ändamål skall ha användas eller färdigställts till en produkt att användas utanför en kärnteknisk anläggning.

3 § Med kärnavfall avses i denna lag

1. använt kärnbränsle som har placerats i slutförvar,
2. ett radioaktivt ämne som har bildats i en kärnteknisk anläggning och inte har framställts eller tagits ur anläggningen för att användas i undervisnings-, eller forskningssyfte eller för medicinska, jordbrukstekniska, industriella eller kommersiella ändamål,
3. material eller annat som har blivit radioaktivt förorenat i en kärnteknisk anläggning och inte längre ska användas i en sådan anläggning, och
4. radioaktiva delar av en kärnteknisk anläggning som avvecklas.

Jämför med atomansvarighetslagen 1968:45 1§

atoms substans: dels atombränsle med undantag av naturligt uran och utarmat uran, dels radioaktiv produkt med undantag av radioisotoper, som användes för eller gjorts färdiga att användas för industriellt, kommersiellt, jordbrukstekniskt, medicinskt eller vetenskapligt ändamål eller för undervisningsändamål;

Definition av atoms substans och ändringsprotokollet 2004 article1 iv) ” radioisotopes outside a nuclear installation which have reached the final stage of fabrication so as to be usable for any industrial, commercial, agricultural, medical, scientific or educational purpose.” Det är ingen förändring i ändringsprotokollet 2004.

Det är framförallt isotoper som skall användas för industriellt, kommersiellt, jordbrukstekniskt, medicinskt eller vetenskapligt ändamål eller för undervisningsändamål som är otydligt i LRO 3§ punkt 2.

Exempel enligt atomansvarighetslagen 1968:45. En forskningsreaktor, som är en kärnteknisk anläggning A, bestrålar Co-60 i form av små kulor. Dessa kulor transporteras senare till en annan kärnteknisk anläggning B. I denna anläggning B monteras dessa små kulor i ett stort antal behållare till en färdig produkt som sedan distribueras till sjukhus. Enligt atomansvarighetslagen 1968:45 omfattas transporten mellan de två kärnteknisk anläggningarna A och B. Däremot transporten mellan kärnteknisk anläggningarna B och sjukhuset omfattas inte av atomansvarighetslagen.

Det kan tolkas som att även transporten mellan kärnteknisk anläggning A och B inte omfattas av LRO då det inte är tydligt att 3 § punkt 2 skall avse bara färdig produkt.

Nordic Nuclear Insurers
Nordiska Kärnförsäkringspoolen

Synpunkter avseende 5 §

4.e punkten, NNI föreslår att förtydliga att det skall finnas en säkerhet per anläggningsinnehavare där transportören tagit över ansvaret enligt prop 1968:25 s. 103.

Förslag på text:

4. ett bevis, *för varje anläggningsinnehavare*, om att det finns en säkerhet som krävs enligt lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor för transporten

Synpunkter avseende lägre ansvarsbelopp och kompletterande säkerhet för transporter

NNI föreslår att paragraferna som avser transport omarbetas för att göra rutinerna smidigare för transporter av kärnämne och kärnavfall. Följande bör beaktas.

I Sverige försäkras ca 150 transporter per år. Till detta tillkommer ett antal transporter som analyseras om de omfattas eller inte omfattas av atomansvarighetslagen, det kan vara färdiga produkter eller där radioaktivitet är låg, t.ex. understiger A2-värden.

Det finns idag två typer av transportförsäkringar:

- 1) Försäkringar via ett kontrakt som rullar på tills någon part säger upp kontraktet.
Merparten av dessa 150 försäkringar försäkras på detta sätt.
- 2) Försäkring per transport.

I dag har godkännande myndighet, Finansinspektionen, godkänt ett allmänt transportansvarsförsäkringsvillkor som gäller för alla transporter som avser en svensk anläggningsinnehavare. Vid ansökan sändes även kompletterande information avseende varje enskild försäkrings-tagare. Godkännandet gäller i ett år. Denna rutin är smidig för de inblandade parterna.

Det är framförallt för fastställande av lägre ansvarsbelopp där det vore önskvärt om smidig rutin där en myndighet, förslagsvis Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), får vara ansvarig för godkännande av ansvarsbelopp.

När det gäller godkännandet av kompletterande säkerhet kan den vara en del av den kärntekniska anläggningens godkännande av ansvarsbeloppet.

NNI föreslår att följande ryms inom 9 §. För att få en smidig rutin, förutsägbarhet och kostnadseffektivitet bör det finnas föreskrift som anger vilket ansvarsbelopp som skall gälla beroende transporten och det transporterade kärnämnet eller kärnavfallet. Det kan vara beroende på det transporterade kärnämnet eller kärnavfallets mängd och radiologiska egenskaper. Om det transporterande ämnet eller avfallet ryms inom föreskriften behövs inte ett separat godkände av transportens ansvarsbelopp utan det skall omfattas av någon form av årligt godkännande.

Nordic Nuclear Insurers
Nordiska Kärnförsäkringspoolen

Synpunkter avseende 20 §

NNI finner att det otydligt om vad som menas med att Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) utfärdar intyg om transportcertifikat.

Vad NNI förstår, enligt 40 § lagen (2010:950), skall den eller de som har ställt säkerheten ställa ut transportcertifikatet. SSM skall intyga att anläggningshavaren är innehavare av en kärntekniks anläggning enligt Pariskonventionens mening. Vidare får SSM, enligt föreslagen förordning 20 §, meddela föreskrifter om hur transportcertifikatet ska var utfärdat, dvs. formen av transportcertifikatet. Vad NNI förstår skall det inte vara någon förändring mellan atomansvarighetslagen (1968:45) och LRO (2010:950).

NNI föreslår att 20 § förtydligas.

Synpunkter avseende använda av orden kompletterande säkerhet och tilläggsäkerhet

I förordningen används orden kompletterande säkerhet och tilläggsäkerhet, ibland annat 12 §, 15 §, 23 §.

NNI föreslår att använda samma ord om det inte är någon skillnad i innebörden.

Nordiska Kärnförsäkringspoolen

Georg Pyk